

Bruxelles, 18. travnja 2024.
(OR. en)

9099/24

UK 60

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	18. travnja 2024.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2024) 169 final
Predmet:	Preporuka za ODLUKU VIJEĆA o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o mobilnosti mladih

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2024) 169 final.

Priloženo: COM(2024) 169 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 18.4.2024.
COM(2024) 169 final

Preporuka za

ODLUKU VIJEĆA

**o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu između Europske unije i Ujedinjene
Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o mobilnosti mladih**

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PREPORUKE

• Razlozi i ciljevi preporuke

Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske („Ujedinjena Kraljevina”) povukla se 1. veljače 2020. iz Europske unije („Unija”) i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom).

Pojedinosti o povlačenju utvrđene su u Sporazumu o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju („Sporazum o povlačenju”)¹. Sporazum o povlačenju stupio je na snagu 1. veljače 2020. i njime se predvidjelo prijelazno razdoblje tijekom kojeg se pravo Unije² primjenjivalo na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini u skladu s tim sporazumom. To je razdoblje završilo 31. prosinca 2020.

Tijekom tog prijelaznog razdoblja Europska unija, Euratom i Ujedinjena Kraljevina postigle su dogovor o Sporazumu o trgovini i suradnji, koji je Unija sklopila na temelju Odluke Vijeća (EU) 2021/689³ i privremeno se primjenjuje od 1. siječnja 2021⁴. Stupio je na snagu 1. svibnja 2021.

Zbog isteka prijelaznog razdoblja prestalo je slobodno kretanje osoba između Unije i Ujedinjene Kraljevine⁵.

U svojim smjernicama od 23. ožujka 2018. o budućem odnosu s Ujedinjenom Kraljevinom Europsko vijeće navelo je „buduće partnerstvo trebalo bi uključivati ambiciozne odredbe o kretanju fizičkih osoba, utemeljene na potpunom reciprocitetu i nediskriminaciji među državama članicama”⁶.

Međutim, unatoč Zajedničkoj političkoj izjavi Europske unije i Ujedinjene Kraljevine⁷ iz 2019. (koja je obuhvatila mobilnost mladih), Ujedinjena Kraljevina odbila je započeti

¹ (SL L 29, 31.1.2020., str. 7.).

² Kako je definirano u članku 2. Sporazuma o povlačenju

³ Odluka Vijeća (EU) 2021/689 od 29. travnja 2021. o sklapanju, u ime Unije, Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane te Sporazuma između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske u vezi sa sigurnosnim postupcima za razmjenu i zaštitu klasificiranih podataka (SL L 149, 30.4.2021., str. 2.).

⁴ Odluka Vijeća (EU) 2020/2252 od 29. prosinca 2020. o potpisivanju, u ime Unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane, te Sporazuma između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske u vezi sa sigurnosnim postupcima za razmjenu i zaštitu klasificiranih podataka (SL L 444, 31.12.2020., str. 2.).

⁵ Osim u Irskoj. Irska ostaje unutar Zajedničkog putnog prostora s Ujedinjenom Kraljevinom. Pitanje postupanja prema građanima Unije koji su boravili u Ujedinjenoj Kraljevini na kraju prijelaznog razdoblja (i prema državljanima Ujedinjene Kraljevine koji su u tom trenutku boravili u Uniji) uređeno je u Sporazumu o povlačenju.

⁶ EUCO XT20001/18, 23. ožujka 2018., §10.

⁷ Politička izjava kojom se uspostavlja okvir za buduće odnose Europske unije i Ujedinjene Kraljevine (SL C 34, 31.1.2020., str. 1.) U izjavi piše: „*Stranke se slažu razmotriti uvjete za ulazak i boravak u svrhe kao što su istraživanja, studij, osposobljavanje i razmjene mladih.*” (točka 51.).

Na temelju te izjave Komisija je u nacrt sporazuma podnesen Ujedinjenoj Kraljevini 18. ožujka 2020. uključila odredbe o mobilnosti za potrebe pregovora (Nacrt teksta Sporazuma o novom partnerstvu s Ujedinjenom Kraljevinom, UKTF(2020)14, 18. ožujka 2020.: https://commission.europa.eu/publications/draft-text-agreement-new-partnership-united-kingdom_en).

pregovore o mobilnosti⁸ tijekom pregovora 2020. Stoga u Sporazumu o trgovini i suradnji nije uređeno pitanje mobilnosti osoba između stranaka Sporazuma. Međutim, Sporazum o trgovini i suradnji sadržava odredbe o koordinaciji⁹ socijalne sigurnosti koje podupiru mogućnost mobilnosti osoba u skladu s domaćim pravom stranaka, što znači da omogućuje mobilnost.

Mobilnost osoba između Unije i Ujedinjene Kraljevine sada je uređena odgovarajućim domaćim (imigracijskim) pravilima Unije (i njezinih država članica) i Ujedinjene Kraljevine (vidjeti u nastavku). Budući da je sad otežana, mobilnost između Unije i Ujedinjene Kraljevine se smanjila¹⁰. Ta je situacija osobito utjecala na mogućnosti da mlade osobe iz Unije i Ujedinjene Kraljevine iskuse kako je živjeti u Ujedinjenoj Kraljevini odnosno Uniji i iskoriste razmjene mladih i razmjene u područjima kulture, obrazovanja, istraživanja i osposobljavanja.

Tijekom 2023. Ujedinjena Kraljevina obratila se nekim (ali ne svim) državama članicama s namjerom da pregovorima dogovori aranžmane za mobilnost mladih po uzoru na vizni program Ujedinjene Kraljevine za mobilnost mladih. Taj bi pristup doveo do različitog postupanja prema državljanima Unije. Osim toga, tim se pristupom ne bi uklonile glavne prepreke mobilnosti s kojima se mladi suočavaju od isteka prijelaznog razdoblja.

Sporazumom između Unije i Ujedinjene Kraljevine o mobilnosti mladih nastojalo bi se ukloniti neke od glavnih prepreka mobilnosti mladih koje proizlaze iz postojećih pravila koja se primjenjuju u Uniji i Ujedinjenoj Kraljevini (vidjeti u nastavku). Sporazum bi bio uzajaman, tj. svi građani Unije i svi državljani Ujedinjene Kraljevine imali bi koristi od njega.

Postojeća pravila koja se primjenjuju u Uniji i Ujedinjenoj Kraljevini:

U Uniji je mobilnost državljana Ujedinjene Kraljevine od isteka prijelaznog razdoblja uređena sljedećim pravilima i politikama:

- Unija ima skup pravnih instrumenata koji se primjenjuju na državljane trećih zemalja u području zakonitih migracija. U nekim slučajevima oni uređuju uvjete ulaska i boravka za određene kategorije državljana trećih zemalja: najvažnije bi bile Direktiva o plavoj karti¹¹, Direktiva o studentima, pripravnicima i istraživačima¹² te Direktiva o jedinstvenoj dozvoli¹³,

⁸ „Mobilnost” u smislu predviđenog sporazuma podrazumijeva boravište fizičke osobe, tj. trajni boravak. Stoga se predviđeni sporazum ne odnosi na pitanja olakšavanja putovanja niti se na privremeno pružanje usluga na temelju prisutnosti fizičke osobe na državnom području druge stranke.

⁹ Vidjeti članke od 488. do 491. i Protokol o koordinaciji socijalne sigurnosti iz Sporazuma o trgovini i suradnji.

¹⁰ Od lipnja 2022. do lipnja 2023. Ujedinjenu Kraljevinu napustilo je 87 000 građana Unije više nego što je u nju došlo.

¹¹ Direktiva (EU) 2021/1883 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2021. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja visokokvalificiranih radnika, (SL L 382, 28.10.2021.).

¹² Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair* (SL L 132, 21.5.2016., str. 21.).

¹³ Direktiva 2011/98/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o jedinstvenom postupku obrade zahtjeva za izdavanje jedinstvene dozvole za boravak i rad državljanima trećih zemalja na državnom području države članice te o zajedničkom skupu prava za radnike iz trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici (SL L 343, 23.12.2011., str. 1.).

- državljani Ujedinjene Kraljevine mogu posjetiti Uniju bez vize na najviše 90 dana u razdoblju od 180 dana (mogućnost obavljanja plaćenih aktivnosti u tom razdoblju ovisi o nacionalnom pravu)¹⁴.

U Ujedinjenoj Kraljevini:

- Ujedinjena Kraljevina trenutačno ima imigracijski sustav koji ne diferencira države i nudi različite vizne programe za studente, istraživače i određene radnike (posebno istraživače i članove akademske zajednice, kvalificirane radnike¹⁵, zdravstvene radnike i sezonske radnike za poljoprivredni sektor) i u, određenim slučajevima, volontere. Ne postoji poseban vizni program za osobe koje obavljaju poslove au pair,
- građani Unije bez vize mogu posjetiti (ali ne raditi ili osposobljavati se) Ujedinjenu Kraljevinu na razdoblje do šest mjeseci¹⁶.

Osim toga, Ujedinjena Kraljevina dosad se odbijala uključila u programe Unije u području mladih, kulture i obrazovanja, kao što su Erasmus+ ili Kreativna Europa (potprogram Kultura), čime je smanjila mogućnosti za razmjene mladih i obrazovne i kulturne razmjene¹⁷. Nadalje, studenti iz Unije koji se odluče za studij u Ujedinjenoj Kraljevini (osobito u visokoobrazovnim i doktorskim programima) sad moraju plaćati školarine koje vrijede za strane studente i koje su vrlo visoke u usporedbi s naknadama koje plaćaju domaći studenti. Također imaju teži pristup povlasticama povezanim sa studiranjem (npr. stipendija, studentski zajmovi) ili ih uopće nemaju. To vrijedi i za studente doktorskih studija koji odlaze u Ujedinjenu Kraljevinu u okviru projekta Obzor Europa (u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie)¹⁸. Rezultat je smanjenje broja studenata iz Unije u Ujedinjenoj Kraljevini¹⁹.

Uz poteškoće u odabiru odgovarajućeg viznog programa, mladi koji su zainteresirani za stažiranje, pripravništvo ili naukovanje u Ujedinjenoj Kraljevini u okviru svojih obrazovnih programa Unije, suočavaju se i sa specifičnim problemom da Ujedinjena Kraljevina njihovo stažiranje, pripravništvo ili naukovanje smatra radom, pa za njih vrijedi pravilo o minimalnoj plaći. Postoji, međutim, iznimka od tog pravila za stažiranja, pripravništva ili naukovanja („stručne prakse”) koja se provode u okviru obrazovnih studijskih programa Ujedinjene Kraljevine²⁰.

¹⁴ Uredba (EU) 2018/1806 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva.

¹⁵ Iznad minimalne plaće, pod uvjetom da se radno mjesto nalazi na popisu prihvatljivih zanimanja i da je Ministarstvo unutarnjih poslova odobrilo britanskog poslodavca (te stoga poslodavac može izdati potvrdu o sponzorstvu za podnositelja zahtjeva za vizu).

¹⁶ [Visit the UK as a Standard Visitor: Overview - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/visit-the-uk-as-a-standard-visitor/overview)

¹⁷ Iako je Ujedinjena Kraljevina od 1. siječnja 2024. pridružena programu Obzor Europa pod uvjetima utvrđenima u Sporazumu o trgovini i suradnji, taj sporazum ne sadržava odredbe kojima se jamči mobilnost istraživača, nego samo klauzulu o „najboljim naporima” u tom pogledu. Vidjet članak 712. stavak 1. i 2. Sporazuma o trgovini i suradnji.

¹⁸ Osim toga, doktorski kandidati i istraživači koji se sele u Ujedinjenu Kraljevinu u okviru projekta Obzor Europa (posebno u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie) trenutačno nemaju nikakve posebne olakšice za ulazak i boravak te se suočavaju s visokim viznim pristojbama i dodatnim naknadama za zdravstvenu zaštitu.

¹⁹ Od 2020. do 2022. broj građana Unije upisanih na sveučilišta Ujedinjene Kraljevine smanjio se za 50 %. Usp. Europski parlament, *Rezolucija od 23. studenoga 2023. o provedbi Sporazuma o trgovini i suradnji između EU-a i Ujedinjene Kraljevine* (2022/2188(INI)), točka 148.

²⁰ <https://www.gov.uk/employment-rights-for-interns>

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Unija je općenito predana podupiranju uspostave okvira za olakšavanje razmjene među mladima na cijelom europskom kontinentu s ciljem poticanja međuljudskih odnosa, zbližavanja ljudi i jačanja veza. Od interesa za Uniju su i mladi iz Unije koji stječu vještine i razvijaju talente, među ostalim u inozemstvu i izvan Unije²¹.

Kako je prethodno navedeno, Unija ima propise koji se primjenjuje na državljane trećih zemalja koji dolaze iz trećih zemalja u području zakonitih migracija. Tim propisima uređeni su uvjeti ulaska i boravka za određene kategorije državljana trećih zemalja, na primjer za potrebe istraživanja, studija ili osposobljavanja, ali i za određene poslove.

Međutim, Unija nije razvila međunarodne sporazume s europskim susjedima koji obuhvaćaju mobilnost mladih osoba osim u slučaju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (kojim se jedinstveno tržište, među ostalim u pogledu slobodnog kretanja osoba, proširuje na Norvešku, Island i Lihtenštajn uključivanjem pravila Unije u Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru) i Sporazuma o slobodnom kretanju osoba sa Švicarskom²². Sadržava odredbu o nediskriminaciji na temelju državljanstva osoba iz jedne stranke koje rade ili zakonito borave na državnom području druge stranke te je u njemu utvrđeno da se ograničen broj odredaba prava Unije primjenjuje na odnos između stranaka.

Mnoge države članice imaju sustave ili programe za mobilnost mladih koji obuhvaćaju ograničeno razdoblje (često se nazivaju vizama za „rad tijekom praznika” ili programima mobilnosti mladih) s određenim zemljama izvan Europe. Ti su sustavi/programi općenito ograničeni na rješavanje pitanja ishoda vize/radne dozvole, ali ne odnose se nužno na pitanja kao što su sveučilišne školarine ili jednako postupanje prema državljanima. Često su ograničeni i u pogledu dopuštenih količina prihvaća.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Sporazum o trgovini i suradnji sadržava odredbe o koordinaciji socijalne sigurnosti, koje su važan element koji omogućuje, i dopunjava, svaki eventualni sporazum o mobilnosti između stranaka.

Sadržava i pravila o ulasku i privremenom boravku fizičkih osoba u poslovne svrhe (npr. pružanje usluga). Ta se pravila odnose na slučajeve privremene prisutnosti za određenu svrhu i njima se ne mogu ostvariti ciljevi predviđeni ovom preporukom (koji podrazumijevaju stjecanje boravišta).

Unija poduzima mjere kojima podupire, koordinira i dopunjuje mjere država članica u područjima obrazovanja, strukovnog osposobljavanja i osposobljavanja istraživača, mladih i kulture, primjerice u okviru posebnih programa (npr. Erasmus+, Kreativna Europa (potprogram Kultura), aktivnosti Marie Skłodowska-Curie u okviru programa Obzor) u kojima mogu sudjelovati treće zemlje, ako ispunjavaju odgovarajuće uvjete.

²¹ Unija nastoji i trajno privući vještine i talente. Usp. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija *Privlačenje vještina i talenata u EU*, COM(2022) 657, 27.4.2022.

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, *Vještine i mobilnost talenata*, COM(2023)715, 15.11.2023.

²² Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba (SL L 114, 30.4.2002., str. 6.).

2. PRAVNI ELEMENTI PREPORUKE

• Pravna osnova

Postupovna pravna osnova za Odluku Vijeća o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu između Unije i Ujedinjene Kraljevine o mobilnosti mladih je članak 218. stavci 3. i 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Materijalna pravna osnova za sporazum o mobilnosti mladih može se utvrditi tek na kraju pregovora. Područje slobode, sigurnosti i pravde u načelu je područje podijeljene nadležnosti između Unije i država članica. Člankom 79. stavkom 2. točkama (a) i (b) UFEU-a Unija se ovlašćuje za donošenje mjera o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja koji žele zakonito boraviti u državi članici (uključujući u svrhu spajanja obitelji), a Unija je već djelovala u pogledu nekih kategorija osoba (vidjeti prethodno navedeno)²³²⁴, ne dovodeći u pitanje pravo država članica da odrede opseg prihvata državljana trećih zemalja koji dolaze na njihovo državno područje radi potrage za poslom.

Konačna priroda sporazuma (tj. sporazum koji se sklapa samo u ime Unije ili mješoviti sporazum) može se utvrditi tek nakon završetka pregovora.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Samo će se pristupom na razini Unije osigurati jednako postupanje prema svim državama članicama u pogledu mobilnosti osoba u Ujedinjenu Kraljevinu, što je jedan od ključnih aspekata smjernica Europskog vijeća iz 2018. u tom području.

Pristupom na razini Unije također bi se lakše moglo pokušati ostvariti ambiciju koju je zatražilo Europsko vijeće i dodati vrijednost u odnosu na *status quo* u smislu nepostojanja kvota za korisnike, izbjegavanja diskrecijskih postupaka podnošenja zahtjeva za vizu, trajanja razdoblja mobilnosti unutar razdoblja prihvatljivosti, opsega svrhe boravka, mogućnosti da korisnici budu u pratnji članova uže obitelji i prava građana Unije na jednako postupanje u usporedbi s državljanima Ujedinjene Kraljevine u nizu slučajeva.

Paralelni pregovori država članica ne jamče da će Ujedinjena Kraljevina biti zainteresirana za postizanje sporazuma sa svakom državom članicom niti bi jamčili da će Ujedinjena Kraljevina prema državama članicama postupati jednako.

• Proporcionalnost

Djelovanje Unije ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje cilja politike da se olakša mobilnost mladih osoba između Unije i Ujedinjene Kraljevine. Mladim građanima Unije ono bi omogućilo jasan, jednostavan i troškovno učinkovit put za mobilnost u Ujedinjenu Kraljevinu. Bilo bi im jasnije kako mogu zatražiti vizu, za razliku od trenutne situacije u kojoj postoji nekoliko usporednih programa za dobivanje vize za Ujedinjenu Kraljevinu. Ti su načini ograničeni (npr. nameću kvote, ograničeni su na kratka razdoblja, nisu dopušteni članovi obitelji u pratnji) i skupi (visoke vizne pristojbe, dodatna naknada za zdravstvenu zaštitu). Njime bi se posebno nastojalo ukloniti glavne prepreke za mlade građane Unije (npr.

²³ U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i UFEU-u, Danska neće moći sudjelovati u predviđenom sporazumu. Stoga se smatra da nijedno spominjanje građana Unije u ovoj preporuci ne uključuje danske državljane i da spominjanja država članica kao odredišnih zemalja na temelju predviđenog sporazuma ne uključuju Dansku. Posebna situacija Danske mogla bi se riješiti zasebnim naknadnim sporazumom u kojem se ponavlja sadržaj sporazuma između EU-a i Ujedinjene Kraljevine.

²⁴ Na Irsku se primjenjuju odredbe Protokola br. 21 priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i UFEU-u. U svakom slučaju, sporazumom se ne bi trebali dovoditi u pitanje aranžmani Irske u okviru Zajedničkog putnog prostora.

povezane sa školarinama ili stručnom praksom u okviru studija u Uniji) koje druge opcije (kao što je Program mobilnosti mladih Ujedinjene Kraljevine) ne uklanjaju.

Sporazum između Unije i Ujedinjene Kraljevine najprikladniji je instrument za postizanje cilja jer bi od samog početka riješio pitanje nediskriminacije među državljanima Unije.

- **Odabir instrumenta**

Neobvezujući pravni instrument, kao što je administrativni memorandum o razumijevanju, ne bi bio dovoljan za pružanje pravne sigurnosti mladim osobama u pogledu mogućnosti mobilnosti mladih između Unije i Ujedinjene Kraljevine. Samo bi obvezujuće uzajamno razumijevanje u obliku službenog međunarodnog sporazuma o mobilnosti mladih između Unije i Ujedinjene Kraljevine jamčilo tu pravnu sigurnost.

3. UTJECAJ NA PRORAČUN

Predloženi sporazum nema utjecaj na proračun.

4. DRUGI ELEMENTI

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Ovom preporukom Europska komisija poziva Vijeće Europske unije da odobri otvaranje pregovora o sporazumu između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine o mobilnosti mladih²⁵, da imenuje Komisiju pregovaračem Unije i uputi smjernice pregovaraču te da odredi odbor u savjetovanju s kojim se pregovori moraju voditi.

Predviđeni sporazum ne daje državljanima Ujedinjene Kraljevine pogodnosti temeljne slobode kretanja koju uživaju građani Unije.

Predviđeni sporazum o mobilnosti mladih trebao bi se temeljiti na sljedećim parametrima:

- osobno područje primjene ograničeno je na mlade građane Unije i državljane Ujedinjene Kraljevine, npr. u dobi od 18 do 30 godina,
- razdoblje boravka ograničeno je na razuman vremenski okvir (npr. četiri godine),
- mobilnost nije uvjetovana svrhom, tj. može biti u različite svrhe: rad, studij, osposobljavanje/pripravništvo (među ostalim u kontekstu obrazovnog programa Unije), istraživanje, volontiranje, druge aktivnosti ili samo posjeti/putovanja tijekom boravka,
- za mobilnost ne vrijede kvote,
- primjenjuju se zajednički uvjeti prihvata i korisnik ispunjava te uvjete tijekom cijelog razdoblja boravka,
- relevantni razlozi za odbijanje zahtjeva,
- provjeru ispunjavanja uvjeta i nepostojanja razloga za odbijanje provode relevantna nacionalna tijela u postupku prihvata prije ostvarivanja prava na mobilnost,

²⁵ Sljedeće bi bilo isključeno: ulazak i privremena prisutnost fizičkih osoba radi pružanja usluga (4. način pružanja usluga iz Općeg sporazuma o trgovini uslugama) i pravila o olakšavanju putovanja/prelasku granice (npr. putovnica u odnosu na osobnu iskaznicu, korištenje e-vrata) ili putovanje bez vize za kratkoročne posjete.

- pravo na mobilnost u Uniju može se ostvarivati samo u državi članici koja je prihvatila državljanina Ujedinjene Kraljevine, tj. prihvati jednu državu članicu ne omogućuje mobilnost unutar Unije, odnosno odlazak u drugu državu članicu²⁶,
- postupanje prema korisnicima jednako je kao prema državljanima, barem u pogledu radnih uvjeta, uključujući plaću i otpuštanje te zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, slobodu udruživanja, određene aspekte obrazovanja i strukovnog osposobljavanja, porezne olakšice, ako je osoba porezni rezident, te usluge savjetovanja koje pružaju službe za zapošljavanje,
- jednako postupanje osigurava se i u pogledu školarina za visoko obrazovanje. To se odnosi i na korisnike drugih viznih programa,
- korisnici iz Unije oslobođeni su „doplate za zdravstvenu zaštitu” iz Ujedinjene Kraljevine,
- uvjeti za ostvarivanje prava na spajanje obitelji s korisnicima.

Predviđeni sporazum trebao bi biti dopunski sporazum Sporazumu o trgovini i suradnji²⁷. Stoga bi predviđeni sporazum trebao biti dio istog jedinstvenog i ujednačenog institucionalnog okvira kao i Sporazum o trgovini i suradnji, čiji su sastavni dio pravila o rješavanju sporova.

Predviđenim sporazumom ne bi se trebala dovoditi u pitanje pravna stečevina Unije i nacionalna pravila kojima se osiguravaju zakoniti migracijski putovi, tj. njime bi trebalo utvrditi dodatni migracijski put pored postojećih u obje stranke, ako postoje.

Predviđenim sporazumom ne bi se trebala dovoditi u pitanje pravila Unije i država članica o stjecanju statusa osobe s trajnim/dugotrajnim boravkom.

Predviđenim sporazumom ne bi se trebalo dovoditi u pitanje:

- pravila o koordinaciji socijalne sigurnosti utvrđena u Sporazumu o trgovini i suradnji,
- pravila o dvostrukom oporezivanju,
- pravila o nadzoru osoba koje prelaze granice stranaka, uključujući putne olakšice bilo koje stranke,
- pravila kojima se zahtijeva registracija državljanina druge stranke u određenom roku nakon dolaska.

Osim toga, korisna dopuna o pregovorima o predviđenom sporazumu mogle bi biti paralelne rasprave o mogućem sudjelovanju Ujedinjene Kraljevine u programima Unije u području mladih, obrazovanja i kulture, kao što su program Erasmus+ i Kreativna Europa (potprogram Kultura). Pridruživanje Ujedinjene Kraljevine svakom takvom programu moglo bi se provesti u skladu s postupkom predviđenim u Sporazumu o trgovini i suradnji, na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a²⁸.

²⁶ Ne dovodeći u pitanje članak 21. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. (SL L 239, 22.9.2000., str. 19.).

²⁷ Članak 2. stavak 1. Sporazuma o trgovini i suradnji.

²⁸ Moguće pridruživanje Ujedinjene Kraljevine programima Unije uređeno je člankom 710. Sporazuma o trgovini i suradnji: Protokol I. uz taj Sporazum mogao bi se u tu svrhu izmijeniti odlukom Posebnog odbora za sudjelovanje u programima Unije iz članka 8. stavka 1. točke (s) Sporazuma o trgovini i suradnji.

ODLUKU VIJEĆA

o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o mobilnosti mladih

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 218. stavke 3. i 4.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

- (1) Sporazum o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane („Sporazum o trgovini i suradnji”)²⁹ primjenjuje se od 1. siječnja 2021. Uz Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju („Sporazum o povlačenju”)³⁰, on je temelj bilateralnih odnosa između Europske unije („Unija”) i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske („Ujedinjena Kraljevina”).
- (2) Iako se u Sporazumu o trgovini i suradnji utvrđuje koordinacija socijalne sigurnosti koja podupire mobilnost osoba u skladu s domaćim pravom stranaka, njime se ne uređuje sama mobilnost, tj. mogućnost da državljanin jedne stranke privremeno ili stalno boravi na državnom području druge stranke. Sporazum o trgovini i suradnji sadržava i pravila o ulasku i privremenom boravku fizičkih osoba u poslovne svrhe koja se, međutim, odnose samo na slučajeve privremene prisutnosti u određenu svrhu (npr. pružanje usluga).
- (3) Mobilnost između Unije i Ujedinjene Kraljevine sada je zapravo uređena odgovarajućim domaćim (imigracijskim) pravilima Unije (i njezinih država članica) i Ujedinjene Kraljevine. To je prouzročilo smanjenje broj osoba koje ostvaruju pravo na mobilnost između Unije i Ujedinjene Kraljevine i osobito utjecalo na mogućnosti da mlade osobe iz Unije i Ujedinjene Kraljevine iskuse kako je živjeti u Ujedinjenoj Kraljevini odnosno Uniji i iskoriste razmjene mladih i razmjene u područjima kulture, obrazovanja, istraživanja i osposobljavanja.
- (4) Tijekom 2023. Ujedinjena Kraljevina obratila se nekim (ali ne svim) državama članicama s namjerom da pregovorima dogovori bilateralne aranžmane o mobilnosti mladih po uzoru na vizni program Ujedinjene Kraljevine za mobilnost mladih. To bi dovelo do različitog postupanja prema građanima Unije. Nadalje, tim se pristupom ne bi uklonile glavne prepreke mobilnosti s kojima se suočavaju mladi.
- (5) Stoga bi trebalo otvoriti pregovore s ciljem sklapanja dopunskog sporazuma u smislu članka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske u području mobilnosti mladih,

²⁹ (SL L 149, 30.4.2021., str. 10.).

³⁰ (SL L 29, 31.1.2020., str. 7.).

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Komisiju se ovlašćuje da u ime Unije s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske u pregovorima dogovori sporazum o mobilnosti mladih.

Članak 2.

Pregovaračke smjernice utvrđene su u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 3.

Pregovori se vode uz savjetovanje s [ime posebnog odbora upisuje Vijeće].

Članak 4.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*